

Nr 586

Av herr Hedlund m. fl., om en intensifierad hemsamaritverksamhet.

(Lika lydande med motion nr 502 i Första kammaren)

Erfarenheterna från hemhjälpverksamheten visar att den är av utomordentligt stor betydelse. Såväl hemvårdarinnorna som hemsamariterna gör härvid en mycket tacknämlig insats. Verksamheten bör enligt vår mening på alla sätt stödjas.

I princip skiljer sig hemsamaritverksamheten från hemvårdarinneverksamheten däri att hemsamariterna hjälper särskilt de gamla kontinuerligt och efter uppgjort program. På hemvårdarinnor åvilar i regel uppgiften att endast vid sjukdom, när det gäller antingen åldringar eller barnfamiljer, lämna den erforderliga hjälpen.

Hemhjälpverksamheten har sin givna uppgift att fylla när det gäller att bistå de gamla i deras hem. I många fall är detta enda möjligheten för dessa att över huvud få stanna i sina hem när de så önskar och slippa att bli förflyttade till ett ålderdomshem eller dylikt.

Det har vid många tillfällen vitsordats att gamla, som endast har svårigheter att klara enkla göromål men inte är sjuka med behov av ständig vård, föredrar att stanna i sin egen hemmiljö. Ett aldrig så ombonat rum och bekväm tillvaro över huvud på ett ålderdomshem kan inte locka dessa åldringar från egen hemmiljö.

Även om ett större intresse än tidigare numera utvecklats för hemsamaritverksamheten, bl. a. genom planerad utökad utbildningskapacitet, återstår dock en hel del att göra på området.

Särskilt i fråga om den öppna åldringsvården är denna verksamhet av så stor betydelse att samhället på alla sätt bör stödja och stimulera densamma. 1960-talet kommer att bli åldringarnas årtionde med alla de problem detta kan medföra. Hur stort behovet av de insatser, som hemhjälpverksamheten nu omfattar, kan bli är självfallet svårt att förutse. Det synes oss emellertid angeläget att en allsidig kartläggning på området kommer till stånd för att på ett tillfredsställande sätt möta de vårdproblem som kan uppstå och främst för att på så sätt i möjligaste mån tillgodose åldringarnas önskemål. Åldrandet får i detta avseende inte bli ett problem för alla de gamla, som gjort sin aktiva insats i produktionslivet. I ett välfärdsamhälle som vårt får inte praktiska hinder stå i vägen för de gamla att

få sin tillvaro så långt möjligt utformad efter egna önskemål. Det är ett humanitärt rättvisekrav man här har att ställa på samhället.

Visserligen har hemhjälpverksamheten som redan sagts under senare år ägnats större intresse än tidigare, men det synes dock uppenbart att särskild uppmärksamhet måste ägnas åt en planering för framtiden i fråga om det behov som kommer att uppstå.

Enligt vår mening bör utvecklingen gå dithän, att varje åldring som så önskar skall beredas förutsättningar att få stanna i sitt hem, och ålderdomshemmen i större utsträckning reserveras för dem som är i behov av ständig tillsyn och vård.

I detta sammanhang spelar även bostadsfrågan en central roll. Vid bostadsbyggandet måste hänsyn tas till att pensionärlägenheter uppföres i tillräcklig omfattning för att täcka det ökade behov som kommer att starkt accentueras under 1960-talets senare hälft. Enligt vår uppfattning hör denna fråga intimt samman med önskemålet om en väl organiserad hemvård för åldringar och med strävandena att dessa skall få stanna i sin egen hemmiljö när de så önskar. Bostadsfrågan kräver därför stor uppmärksamhet för att kunna lösas på ett tillfredsställande sätt.

Förutom den utomordentligt viktiga uppgift hemsamaritverksamheten har att fylla när det gäller hemvård åt åldringar borde den enligt vår mening kunna utbyggas i så stor utsträckning att den i vissa fall kunde bistå även en annan stor kategori människor, nämligen de ensamstående familjeförsörjarna. Vid t. ex. barnens sjukdom kan en förälder ställas inför en mycket brydsam situation. Även när respektive förälder själv insjuknar uppstår självfallet långt svårare problem än vad som är fallet i en fullständig familj, där makarna har möjligheter att hjälpas åt med barnens och hemmets skötsel etc.

Det är naturligt att t. ex. daghem och även privata hem, där barnen i vanliga fall vistas under föräldrarnas bortovaro, inte gärna vill med hänsyn till smittriskan ta emot barn med framskridna förkylningssymtom eller i varje fall inte om man kan befara eventuell epidemisjukdom. Det blir vid sådana tillfällen ytterligt svårt för respektive förälder att ordna tillsynen och vården åt barnen.

Det vore synnerligen värdefullt om hemhjälpverksamheten av familjevårdande karaktär kunde samordnas med t. ex. de kommunala daghemmen så att den kunde bistå de ensamstående med barn som på grund av sin situation får speciella svårigheter att vid barnens sjukdom ordna tillvaron för dessa på ett tillfredsställande sätt. Vid nämnda tillfällen skulle sålunda respektive daghem kunna kontakta hemsamarit och därvid underlätta föräldrarnas möjligheter att friktionsfritt sköta sitt förvärvsarbete.

Hemsamaritverksamheten ordnas i stor utsträckning i arbetsmarknadsstyrelsens regi och i samarbete med länsarbetsnämnderna. Kursplanerna för hemsamaritutbildningen utarbetas i samarbete mellan arbetsmarknads-

styrelsen, Röda korset och överstyrelsen för yrkesutbildning. Denna uppläggning av själva utbildningsfrågan anser vi ge garantier för att de personer som ägnar sig åt dessa i stora stycken krävande vårduppgifter även äger de erforderliga personliga kvalifikationerna.

Det finns som bekant en stor arbetskraftsreserv bland gifta hemarbetande kvinnor som gärna vill åta sig deltidstjänster av det slag som hemsamaritverksamheten kan erbjuda. Det är också bland dessa kategorier av kvinnor som rekryteringen i första hand bör ske. Erfarenheten har därtill visat att intresset för arbete av detta slag varit stort bland de hemarbetande kvinnorna. Det finns med all säkerhet anledning att ytterligare initiativ tas för att nå denna grupp.

Den intensifiering som aviserats angående hemsamaritverksamheten synes främst koncentrerad till de centrala instanserna. Det är emellertid nödvändigt att organisationen även ute i kommunerna, där så ännu inte är fallet, får en fastare och mer meningsfull utformning. Härför bör kommunerna i största möjliga utsträckning ges den erforderliga stimulansen.

Vi anser med hänvisning till ovanstående att alla möjligheter bör prövas för att intensifiera hemsamaritverksamheten i dess helhet och att man därvid inriktar de initiativ som tas på området att omfatta även kommunerna ute i landet. Vidare vore det enligt vår mening av största värde om en kartläggning av det framtida behovet kunde åstadkommas. Därvid bör särskild uppmärksamhet ägnas åt det ökade antalet åldringar som kan väntas under 1960-talets senare hälft.

Med hänsyn till vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär en skyndsamt utredning om vilka åtgärder som kan bli erforderliga för en intensifierad hemsamaritverksamhet samt en kartläggning av det framtida behovet av hemvård åt åldringar i enlighet med motionens syfte.

Stockholm den 26 januari 1962

Gunnar Hedlund

Lars Eliasson

i Sundborn

Sven Vigelsbo

Nils G. Hansson

i Skegrie

Per Svensson

i Stenkyrka

S. G. W. Wahlund

Gustaf Svensson

i Vä